

opusdei.org

Prelatovo pismo (16. februar 2023) | Bratstvo

S temi vrsticami nas msgr. Fernando Ocáriz vabi k premišljevanju o nekaterih držah in ravnanjih, v katerih se odraža bratstvo.

16. Feb. 2023

Predragi, naj Jezus varuje moje hčere in sinove!

1. S tem pismom vas želim povabiti, da se skupaj z mano zadržite ob vsebini Gospodovih besed, o katerih

tako pogosto premišljujemo: »To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem vas jaz ljubil« (Jn 15,12).

Jezus nas je ljubil do skrajnosti, do te mere, da je dal življenje za vsakogar izmed nas. To vemo in to želimo verovati z bolj živo in dejavno vero, za katero ga prosimo kakor apostoli: »Pomnôži nam vero!« (Lk 17,5). Tako bomo lahko skupaj s svetim Janezom povsem prepričani rekli: »Mi smo spoznali ljubezen, ki jo ima Bog do nas, in verujemo vanjo« (1 Jn 4,16).

»Bog je ljubezen« (1 Jn 4,8) in nas kliče k ljubezni: »To je naša najvišja poklicanost, naša najodličnejša poklicanost, in z njo je združeno tudi veselje krščanskega upanja. Kdor ljubi, ima veselje upanja, da se bo srečal z véliko ljubeznijo, ki je Gospod.«^[1]

Naša ljubezen do Boga – nadnaravna ljubezen – je odgovor na tisto božjo

ljubezen do vsakega izmed nas, ki nam jo Gospod sam postavlja kot zgled in obzorje naše ljubezni do drugih. Ljubezen do Boga in ljubezen do drugih sta združeni do te mere, da »pri kateremkoli dejanju bratstva glava in srce marsikdaj ne moreta razločiti, ali gre za služenje Bogu ali za služenje bratom in sestram; kajti v drugem primeru bi to pomenilo, da Bogu služimo dvakrat«. ^[2]

2. Ljubezen do drugih je v našem življenju tako odločilna, da »vemo, da smo prešli iz smrti v življenje, ker brate ljubimo« (1 Jn 3,14). Krepost ljubezni se uresničuje na tisoč načinov in zajema ves svet. Do nikogar ne moremo biti brezbržni, saj je »vsak od nas sad božje misli. Vsak od nas je zaželen, vsak od nas je ljubljen, vsak od nas je potreben«. ^[3]

V teh vrsticah bi želel, da razmislimo o nekaterih posebej pomenljivih držah in ravnanjih, v katerih se

bratstvo odraža. Na neki način jih povzemajo te besede svetega Jožefmarija: »S kakšno vztrajnostjo je apostol Janez oznanjal *mandatum novum!* – ‘Ljubite drug drugega!’ – Kar pokleknil bi, brez zganjanja komedije – k temu me kliče srce – in vas pri božji ljubezni prosil, da se imate radi, da si pomagate, da se podpirate, da znate drug drugemu odpuščati.«^[4]

Širina razumevanja

3. Lahko se zgodi, da ob besedi *razumevanje* v kontekstu osebnih odnosov pomislimo zgolj na eno izmed njenih razsežnosti: na to, da nas napake in pomanjkljivosti drugih ne čudijo. Vendar v tem primeru ne bi bila povsem razumljiva tista točka knjige *Pot*: »Bolj kot v *dajanju* je ljubezen v *razumevanju*.«^[5]

Razumevanje, ki je sad ljubezni, »dojame«, »vidi« na prvem mestu kreposti in dobre lastnosti drugih, ne

pa napak ali pomanjkljivosti. Spominjam se meditacije, ki jo je g. Javier imel 26. avgusta 1999 na nekem poletnem tečaju v Olbeiri (dom duhovnih vaj v Galiciji, v Španiji): na vso moč nas je ljubeznivo spodbujal, »naj ne gledamo na ljudi skozi njihove napake, ampak skozi njihove kreposti«. Ljubezen nam daje, da z veseljem vidimo, kar je v drugih pozitivnega. »Dobrobiti bližnjega se moramo veseliti kakor svoje lastne«;^[6] to je ravno obratno od drže, ko gledamo na druge s tistim temnim grehom, ki je zavist, v smislu žalosti zaradi dobrine nekoga drugega.

Po drugi strani pa je vsak človek vedno vreden več, kot zmoremo videti z običajnim spoznavanjem. Na neki način se pogosto dogaja, kar beremo v Svetem pismu, ko nas Pismo Hebrejcem spodbuja, naj ne pozabimo na gostoljubnost: po njeni

zaslugi so nekateri »pogostili angele, ne da bi se zavedali« (Heb 13,2).

4. Razumevanje, ki se rodi iz ljubezni, pa še vedno dopušča, da napake in pomanjkljivosti drugih vidimo: na ta način osebo razumemo tako v pozitivnem kot v negativnem pogledu. In prepričani smo lahko – ljubezen to vidi, ker je nadvse modra –, da je pozitivno mnogo večje od negativnega. V vsakem primeru pa negativne reči niso razlog za oddaljitev, temveč za molitev in pomoč; razlog za več ljubezni, in če je potrebno, za bratski opomin.

Naš oče je na mnogo načinov vztrajal pri tem včasih tudi junaškem izrazu ljubezni: »Opravljajte bratski opomin, *ne sit populus Domini sicut oves absque pastore* (4 Mz 27,17), da ta nadnaravna družina, ki je Božje delo, ne bo kakor množica ovc brez pastirja. Vedno sem vas učil, hčere in

sinovi moji, da mora v Delu vsakdo biti tako pastir kot ovca.«^[7]

5. Vsi smo šibki in ne moremo se čuditi, če se v nas pojavijo reakcije jeze ali nerazumevanja do drugih ljudi. Vendar teh reakcij ne smemo sprejeti in jih upravičevati, temveč je to trenutek, ko lahko prosimo Gospoda za odpuščanje in molimo k njemu, naj pomnoži našo sposobnost imeti rad, naj nam da več tistega razumevanja, ki je sad ljubezni. In ne da bi nas spričo naše šibkosti prevzelo malodušje, bomo Boga prosili za pomoč, da bi mu naposled polni hvaležnosti mogli reči: »Razširil si mi srce« (prim. Ps 119,32).

Pomembno je na primer, da se trudimo obvladati in ublažiti nepotrpežljivost, ki se lahko sama od sebe pojavi ob resničnih ali ne tako resničnih napakah drugih (včasih utegne biti pomanjkljivost predvsem v naših očeh). Takšna

nepotrpežljivost lahko privede do pomanjkanja razumevanja in s tem do pomanjkanja ljubezni. Močne so starodavne besede svetega Ciprijana iz Kartagine: »Ljubezen je vez, ki združuje brate, temelj miru, povezanost, ki daje trdnost edinosti; je višja od upanja in vere, presega miloščino in mučeništvo; je tisto, kar bo za vedno ostalo z nami v nebesih. Če pa ji vzameš potrpljenje, bo uničena.«^[8]

6. Razumevanje, sad bratske ljubezni, nas vodi tudi proč od razlikovanja v medsebojnih odnosih, do katerega bi lahko prišlo, kadar opazimo drugačnost. V resnici je ta raznolikost pogosto le bogastvo značajev, občutljivosti, interesov itd. Naš oče nam to pojasni takole: »Stalno morate živeti tudi bratstvo, ki je nad vsemi naravnimi simpatijami in antipatijami, ter se med seboj ljubiti kot pravi bratje, v medsebojnih odnosih in

razumevanju, značilnem za tiste, ki so del tesno povezane družine.«^[9]

Poleg prizadevanja za ljubezen in razumevanje do drugih je prav tako pomembno, da pripomoremo k temu, da bi nas oni mogli ljubiti. V tem pogledu vas spominjam na to, o čemer sem vam že pisal:

»Napredovanje v priljudnosti, veselju, potrpežljivosti, optimizmu, rahločutnosti in v vseh krepostih, ki sobivanje delajo prijetno, je pomembno za to, da bi se ljudje mogli čutiti sprejete in bi bili srečni.«^[10] Na ta način se ustvarja vzdušje bratstva, v katerem lahko vsak od nas pomnoži učinek, ki ga prinaša ljubeznivost drugega, in skupaj doživljamo tisto *stokratnopovračilo*, ki nam ga je obljubil Gospod, ter stopamo proti večnemu življenju (prim. Mt 19,29).

Zaklad odpuščanja

7. Razumevanje je tudi v tesni zvezi z nadvse pomembno držo odpuščanja: s prošnjo za odpuščanje in z odpuščanjem. Meseca aprila 1974 nam je naš oče dejal, da je »v našem življenju kristjanov, božjih otrok v Opus Dei, najbolj božje to, da odpuščamo tistim, ki so nas prizadeli«. In nato je z vso preprostostjo dodal: »Ni se mi bilo treba naučiti odpuščati, ker me je Gospod naučil ljubiti.« Med številnimi posledicami in izrazi božjega posinovljenja morda ne bi spontano najprej pomislili na odpuščanje. Vendar razumemo, da biti božji otroci pomeni *biti Kristus*, naše poistovetenje z njim. Kristus pa je prišel na ta svet, večni Sin je postal človek prav zato, da bi odpuščal. Zatorej lahko rečemo, da »nas nič ne priliči Bogu v tolikšni meri kot naša pripravljenost odpuščati«. ^[11]___

Kolikokrat molimo očenaš in meditiramo o tej molitvi! Odpuščanje

drugim je tako odločilno, da je ravno pogoj za to, da Bog odpusti nam.

Kako dobro je prositi Gospoda, naj nas nauči odpuščati zares in vedno.

Še več, s sveto drznostjo ga prosimo, da bi kakor naš oče dosegli tolikšno ljubezen do drugih, da se nam

odpuščanja ne bi bilo treba učiti.^[12]

Bilo bi čudovito, če bi si želeli priti do točke, ko bi ljubili tako močno, da se nikoli ne bi počutili užaljene.

8. Enako pomembno kot razumevanje in odpuščanje je to, da se naučimo prositi za odpuščanje tudi v majhnih ali vsakdanjih navzkrižjih. Iskrena prošnja za odpuščanje je marsikdaj edini način za ponovno vzpostavitev harmonije v odnosih, tudi če – bolj ali manj upravičeno – menimo, da smo bili sami prizadeti v večji meri. Stroga pravičnost kot taka, osnovana na teoretičnih izračunih, ni bila tisto, zaradi česar je Božji Sin v našem imenu prosil Očeta za odpuščanje,

temveč ga je k temu privedla zastonjska ljubezen, ki se ozira le na to, kar lahko stori za druge.

Hčere in sinovi moji, naj ne mislimo, da je to sicer zelo lepo, toda preveč za našo majhnost. Vsekakor je cilj nadvse visok. Vendar se mu lahko z božjo milostjo po malem približujemo, če z naše strani ne opustimo duhovnega prizadevanja – odgovor ljubezni na Ljubezen –, ki se vsak dan obnavlja.

Duh služenja

»Največja ambicija božjih otrok v njegovem Opus Dei [...] mora vedno biti *služenje*.«^[13] Vztrajanje svetega Jožefmarija pri tem nauku prav dobro razumemo, ko beremo in premišljujemo Gospodove besede: »Sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi stregel« (Mr 10,45); »Jaz sem sredi med vami kakor tisti, ki streže« (Lk 22,27).

Duh služenja je izraz ljubezni, naklonjenosti, ki potrebe drugih čuti kot nekaj zelo lastnega. S kakšno močjo nam je o tem govoril naš oče: »Ni mi mar, da to večkrat ponavljam. Ljubezen potrebujejo vsi ljudje in tudi mi v Delu jo potrebujemo. Prizadevajte si, da bo brez sentimentalnosti vaša naklonjenost do vaših bratov oziroma sester nenehno rasla. Vse, kar se tiče koga drugega izmed mojih otrok, mora biti – zares! – nekaj zelo našega. Tistega dne, ko bi živeli kakor tujci ali brezbrizneži, bi ubili Opus Dei.«^[14]

Lahko bi se zgodilo, da nehote živimo kot tuji ali brezbrizni ljudje zaradi pretiranega posvečanja dejavnostim, kar bi nam dejansko preprečevalo, da bi se med seboj spoznali, bili drug z drugim ter se zares zanimali za druge. Moje hčere in sinovi, na misel in v srce mi prihajajo besede, ki nam jih je z vso močjo svoje duše

ponavljal sv. Jožefmarija: »Imejte se radi!«

10. Drugim si želimo služiti, vedoč, da tako služimo Jezusu Kristusu: »Resnično, povem vam: Karkoli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili« (Mt 25,40). Zato je dobro, da vsak od nas pomisli: »Samo moja pripravljenost, da se bližnjemu približam, da mu izkazujem ljubezen, me napravi tudi dovzetnega za Boga. Samo služba bližnjemu mi odpre oči za to, kaj stori Bog zame in kako me ljubi.«^[15]

Vsi iz izkušnje vemo, da je služenje drugim pogosto povezano z določenim naporom. »Ne mislite [...], da je spreminjanje življenja v služenje nekaj lahkega. To dobro željo je treba udejanjiti, kajti *božje kraljestvo ni v besedi, temveč v dejanju* (1 Kor 4,20), in stalna pomoč drugim v praksi ni mogoča brez

žrtve.«^[16] Vendar je to prizadevanje, ki izvira iz ljubezni, vedno vir veselja; to veselje pa ne more izhajati iz sebičnosti.

Skratka, duh služenja je izraz bratske ljubezni in »bratska ljubezen nam je lahko le darovana, ne more biti plačilo za to, kar drugi dela, niti predujem za to, kar upamo, da bo naredil«.^[17]

Sejalci miru in veselja

11. Eden izmed izrazov duha služenja, ki na neki način vključuje vse druge, je *sejanje miru in veselja*. Ker lahko ta mir in veselje dajemo le, če ju imamo, oba pa sta božji dar, je najboljši način za njuno rast to, da skrbno negujemo trenutke naše bližine z Bogom: zakramente in osebno molitev.

V življenju kateregakoli človeka ne manjka bolj ali manj pogostih, bolj ali manj hudih tegob in trpljenja, ki

navadno povzročajo različne občutke nemiru in žalosti. To so stanja duha, ki jih moremo in moramo premagati ter znova pridobiti veselje na osnovi vere in ljubezni, ki jo ima Bog do vsakogar od nas danes in zdaj (prim. 1 Jn 4,16).

Naše veselje ne sme biti zakoreninjeno v nas samih, temveč v Gospodu. Tako bomo kljub težavam mogli ohranjati moč duha, da bomo v večji meri pozabili nase in drugim prinašali tisto od Boga izhajajoče veselje. V tem smislu preberimo te besede iz Nehemijeve knjige, kot da bi bile namenjene tudi nam: »Ne bodite žalostni, kajti Gospodovo veselje je vaša moč« (Neh 8,10).

12. Razmeroma pogosto mi v pismih, ki mi jih pošiljate, pripovedujete o težkih situacijah, v katerih se nahajate. Želel bi biti zelo blizu vsakemu izmed vas ter vas spremljati, ko skrbite za bolnega

otroka, za ostarelo in onemoglo mater, ali v okoliščinah, ki predstavljajo posebno trpljenje. Vse, kar je vašega, skušam nositi v svojem srcu in pri svoji vsakodnevni sveti maši.

V teh in mnogih drugih situacijah se spomnimo, da Gospod blagoslavlja s križem in da, kot nam je na podlagi obilne izkušnje zagotavljal naš oče, »pristna ljubezen s seboj prinaša veselje: veselje, ki ima korenine v obliki križa«. ^[18] Poleg tega, če prav živimo v duhu bratstva, nismo nikoli sami: vsi skupaj – *cor unum et anima una* – nosimo sladko breme Gospodovega križa z notranjo gotovostjo, da je navsezadnje njegov jarem prijeten in njegovo breme lahko (prim. Mt 11,30). V tem smislu smo gotovo velikokrat brali in premišljevali te besede svetega Jožefmarija z iskreno željo, da bi jih naredili za svoje lastno življenje: »Predati se služenju dušam in

pozabiti nase je tako učinkovito, da Bog to nagradi z veselja polno ponižnostjo.«^[19]

Življenje v družini

13. Velika večina vseh vas ne živi v centrih Dela. Vendar pa, kot piše naš oče, »vsi, ki pripadamo Opus Dei, otroci moji, sestavljamo en sam dom: razlog, da tvorimo eno samo družino, ne temelji na materialnosti skupnega življenja pod isto streho. Kakor prvi kristjani smo *cor unum et anima una* (Apd 4,32) in nihče v Delu ne bo nikdar mogel občutiti grenkobe brezbržnosti.«^[20]

Da bi ta velika večina vernikov Dela, ki ne živite v centrih – supernumerariji in pridruženi –, mogla prejemati toplino *dóma* Opus Dei in k njej prispevati, je potrebno, da nekateri izmed vas – numerarije in numerariji – tudi materialno izgrajujejo ta dom na sedežu centrov, v katere ste vsi ostali vključeni glede

na svoje okoliščine. Vsekakor so materialni prostori centrov zelo koristni za izvajanje izobraževalnih dejavnosti, za apostolske aktivnosti itd., četudi veste, da se vse to počne tudi takrat, ko teh prostorov ni, zlasti v krajih, kjer je apostolsko delo še zelo na začetku.

Seveda lahko včasih pride do situacije, ko je zaradi dela, zdravja, družinskih obveznosti ipd. priporočljivo ali celo potrebno, da nekateri numerarji in numerarije ne prebivate v centrih, kar pa ne zmanjšuje vaše odgovornosti in vaše predanosti – drugačne, a resnične – za izgradnjo našega doma.

14. Nekaj normalnega je, da v mnogih družinah skupaj živijo osebe različnih generacij (stari starši, starši, otroci) in raznolikih značajev, pogosto pa so v družinah tudi bolniki s težjimi ali lažjimi kroničnimi boleznimi. Čeprav drži, da je vse to

včasih lahko povod za poslabšanje družinske edinosti, je prav tako res, da lahko te in druge težave marsikdaj družine še bolj povežejo, če je navzoča resnična ljubezen.

Hčere in sinovi moji, Delo je zelo številna družina, v kateri so osebe različnih starosti in značajev, pa tudi bolniki. Hvala Bogu sta pozornost in ljubeznivost, s katero se trudimo *doma* skrbeti za bolne, nekaj resnično čudovitega.

15. V nekaterih centrih so razmere bolj težavne. Če se vam kdaj družinsko življenje zdi naporno, iskreno poiščite vzrok te utrujenosti, da bi ga odpravili: razmislite, ali je razlog le v pomanjkanju gmotnih sredstev ali v naravnem naporu, ki ga s seboj prinaša predana skrb za druge, ali pa je vzrok tudi ohladitev ljubezni. Tudi če bi šlo za slednje, ne bodite presenečeni in ne izgubite poguma; spodbujam vas, da

preprosto in drzno prosite Boga, naj vam razširi srce, naj vam pomaga v drugih videti Njega, kar vas bo navdalo z veseljem kakor učence, ko so uzrli vstalega Jezusa: »Učenci so se razveselili, ko so videli Gospoda« (Jn 20,20).

Po drugi strani pa se včasih za nekim določenim značajem skriva trpljenje, ki lahko pojasni tak način vedenja ali ravnanja. Bog pozna globine vsakogar izmed nas, tudi tiste boleče predele, in na vse nas gleda z nežnostjo. Učimo se od Gospoda, da bi na vsakogar gledali tako, da bi vsakogar razumeli – to vam namenoma ponavljam –, da bi se postavili na mesto drugega. »Koliko strahov in koliko nevarnosti lahko razprši resnična ljubezen med brati, ki se je ne omenja – kajti potem bi bila kakor oskrunjena –, vendar pa se blešči v vsaki podrobnosti!«^[21]

Nikoli se ne prenehajmo zahvaljevati Gospodu za dom, ki nam ga je dal, s to bogato raznolikostjo osebnih značajev, družbenih položajev in kultur. Obenem pa naj čutimo odgovornost, da v njem ohranjamo ton, vzdušje, ki ga zaznamuje tudi »skrajna obzirnost v medsebojnih odnosih«. ^[22]

V Cerkvi in v svetu

16. Skrb za bratstvo je odraz dejstva, da je Delo kot del Cerkve božja družina. Če se bomo trudili med seboj ljubiti, se razumeti, si odpuščati in služiti drug drugemu, bomo po občestvu svetih zelo neposredno prispevali tudi k edinosti vseh vernikov ter vsega človeštva. Sveti Jožefmarija je dejal: »Poglavitni apostolat, ki ga moramo kristjani uresničevati v svetu in ki je najboljše pričevanje vere, je naš prispevek k temu, da se v Cerkvi občuti vzdušje pristne ljubezni. Kadar drug drugega

ne ljubimo zares, kadar med nami prihaja do napadov, obrekovanja in sporov, koga bodo tedaj pritegnili tisti, ki trdijo, da oznanjajo blagovest evangelija?«^[23] Gospoda prosim, da bi bili vedno orodje edinosti v svojem lastnem domu, v Delu, v Cerkvi in celotni družbi.

Skrb za bratstvo bo prinesla tudi luč in toplino v naš svet, ki se pogosto nahaja v temi ali trpi spricho mraza brezbriznosti. Naši domovi – domovi pridruženih, domovi supernumerarijev in centri Dela – morajo biti »svetli in veseli«; odprti domovi, ki so jih lahko deležni mnogi ljudje, tudi tisti, ki jim morda ta toplina dóma manjka. Pričevanje kršćanske družine, ki se trudi biti enotna, tako da tudi ob svojih osebnih omejitvah vsak ohranja pripravljenost odpušćati, imeti rad in služiti, bo za mnoge oporna toćka; tako kot je bil, je in vedno bo predvsem nazareški dom. Ne

pozabimo, kar nam je govoril sveti Jožefmarija: »Tisti družini pripadamo.«

Dobro živeto bratstvo je neposreden apostolat: toliko ljudi bo videlo našo medsebojno ljubezen in bo lahko vzkliknilo, kot so vzkliknili ob pogledu na prve kristjane: »Poglejte, kako se imajo radi«;^[24] pritegnila jih bo ta krščanska ljubezen, ta »ljubezen, ki je neka določena udeležba pri neskončni ljubezni, ki je Sveti Duh«.^[25]

* * *

17. Na koncu naj skupaj z vami preberem še te besede našega očeta: »Srce, otroci moji, položite srce v služenje drug drugemu. Kadar gre naklonjenost skozi presveto Jezusovo Srce in presladko Srce Device Marije, se bratska ljubezen udejanja z vso svojo človeško in božansko močjo. Spodbuja k prenašanju tega, kar je težko, človeka razbremenjuje in

zagotavlja veselje v boju. Ni nekaj lepljivega, pač pa nekaj, kar duši okrepi krila, da bi se dvignila više. Z bratsko ljubeznijo, ki ne išče svoje koristi (prim. 1 Kor 13,5), je mogoče poleteti ter hvaliti Gospoda v duhu vesele daritve.«^[26]_____

Z vso ljubeznijo vas blagoslavlja
vaš oče

Rim, 16. februar 2023

.....

^[1] _____ Frančišek, Avdiencia, 15. 3. 2017.

^[2] _____ Sv. Jožefmarija, Navodilo, maj 1935/september 1950, št. 75. V nadaljevanju so citati brez navedenega avtorja iz del svetega Jožefmarija.

^[3] _____ Benedikt XVI., Homilija, 24. 4. 2005.

[4] *Kovačnica*, št. 454.

[5] *Pot*, št. 463.

[6] Sv. Gregor Veliki, *Homiliæ in Evangelia*, 5, 3: PL 76, 1094 B.

⁷ *Pismo 15*, št. 169.

[8] Sv. Ciprijan, *De bono patientiæ*, št. 15: PL 4, 631 C.

[9] *Pismo 30*, št. 28.

[10] Pastirsko pismo, 1. 11. 2019, št. 9.

[11] Sv. Janez Zlatousti, *Comment. in Matthæum*, Homilija XIX, št. 7: PG 57, 283.

[12] Prim. *Brazda*, št. 804.

[13] *Pismo 15*, št. 38.

[14] AGP, *biblioteca*, P01.

[15] Benedikt XVI., okr. *Deus caritas est*, št. 18.

[16] *Pismo 8, št. 4.*

[17] Frančišek, okr. *Laudato si'*, št. 228.

[18] *Kovačnica, št. 28.*

[19] *Pismo 2, št. 15.*

[20] *Pismo 11, št. 23.*

[21] *Brazda, št. 767.*

[22] *Navodilo, 1. 4. 1934, št. 63.*

[23] *Božji prijatelji, št. 226.*

[24] Tertulijan, *Apologeticum*, 39: PL 1, 471.

[25] Sv. Tomaž Akvinski, *Summa theologiae*, II-II, q. 24, a. 7 c.

[26] *Pismo 14. 2. 1974, št. 23.*

.....

(Kakršnokoli javno objavljane, delno ali v celoti, brez izrecnega pooblastila nosilca avtorskih pravic ni dovoljeno.)

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/prelatovo-pismo-16-
februar-2023-bratstvo/](https://opusdei.org/sl-si/article/prelatovo-pismo-16-februar-2023-bratstvo/) (28. Nov. 2025)